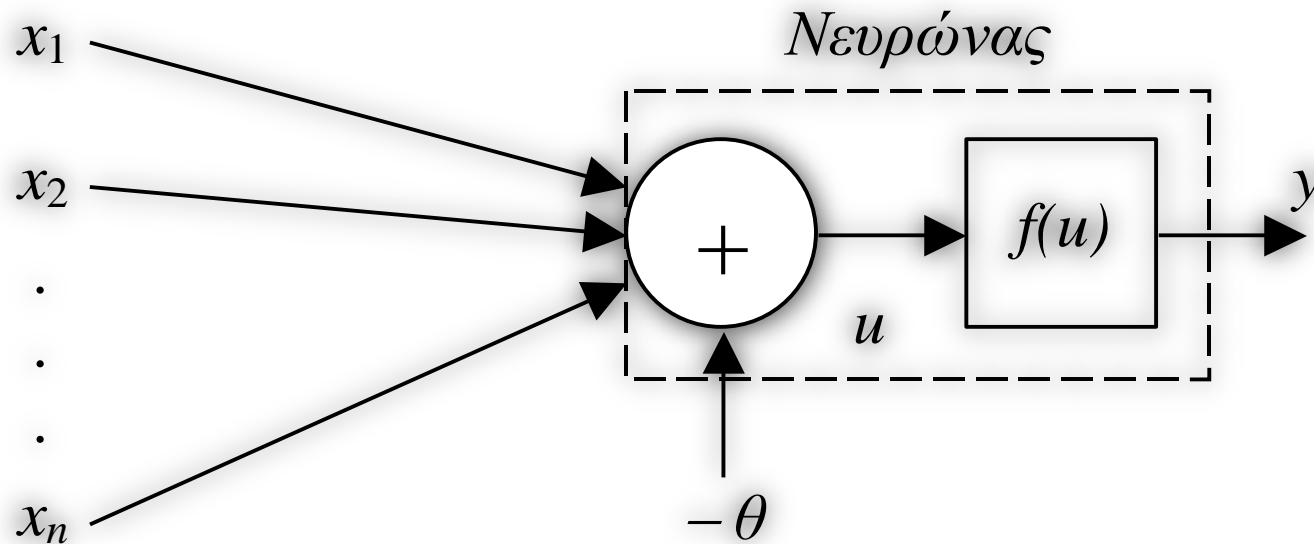

Τα Δίκτυα Perceptron και ADALINE

Κώστας Διαμαντάρας
Τμήμα Πληροφορικής
ΤΕΙ Θεσσαλονίκης

Ο Τεχνητός Νευρώνας

- Το μοντέλο McCulloch-Pitts

Το μοντέλο Perceptron

- Ένας μόνο νευρώνας McCulloch-Pitts
- Εκπαίδευση με επίβλεψη δηλ. με στόχους
- Ανάκληση: Είσοδοι $\rightarrow$ Έξοδος

$$u = w_1x_1 + w_2x_2 + \dots + w_nx_n - \theta$$

$$y = f(u)$$

- Συνάρτηση ενεργοποίησης:

$$f = \text{βηματική (είτε 0/1 είτε -1/1)}$$

Κατώφλι = συναπτικό βάρος

- Αν θέσουμε

$$w_0 = \theta, \quad x_0 = -1$$

- Τότε

$$u = w_1 x_1 + w_2 x_2 + \dots + w_n x_n + w_0 x_0$$

ή

$$u = \mathbf{w}^T \mathbf{x}$$

Κατώφλι = συναπτικό βάρος (2)

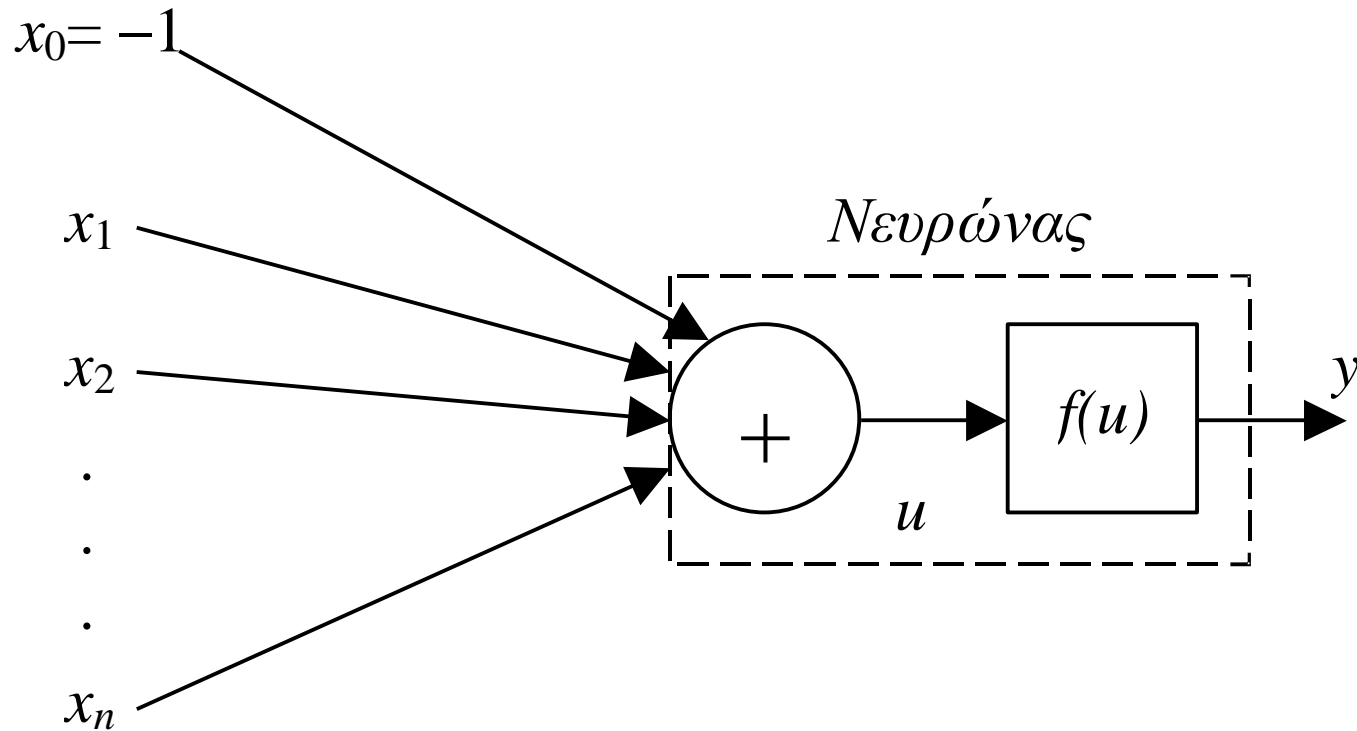
Επαυξημένο διάνυσμα βαρών

$$\mathbf{w} = [w_0, w_1, w_2, \dots, w_n]^T$$

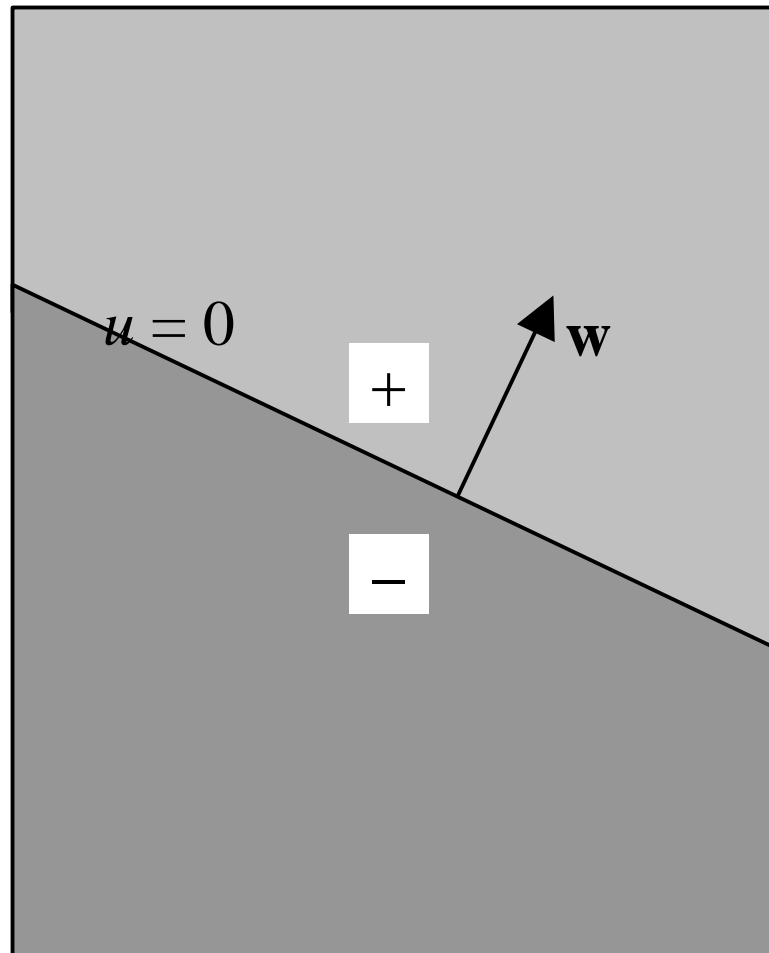
Επαυξημένο διάνυσμα εισόδου

$$\mathbf{x} = [-1, x_1, x_2, \dots, x_n]^T$$

Κατώφλι = συναπτικό βάρος (3)

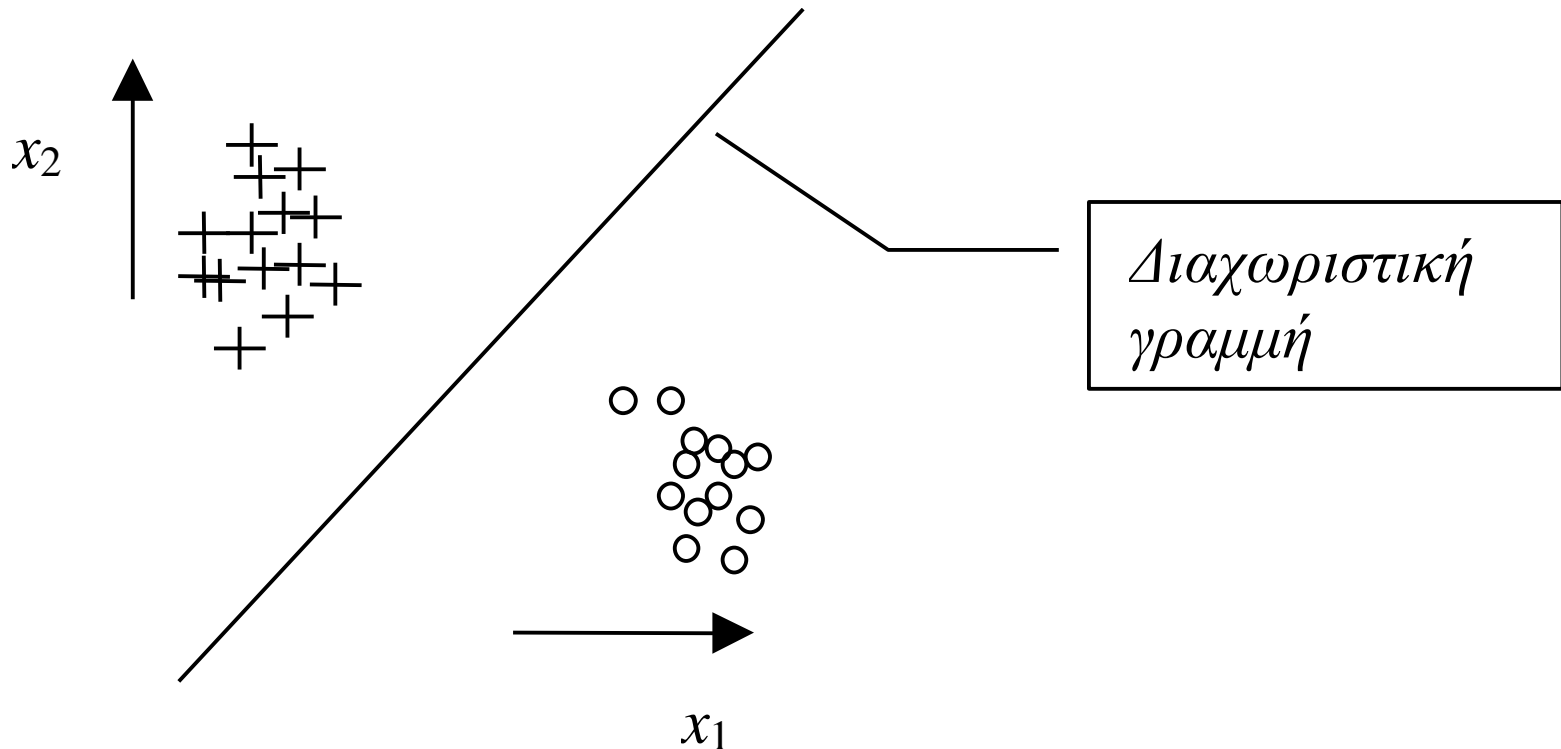
Δυνατότητες Perceptron

Γραμμικά διαχωρίσιμο πρόβλημα

ο = άλογα

+ = γαϊδούρια

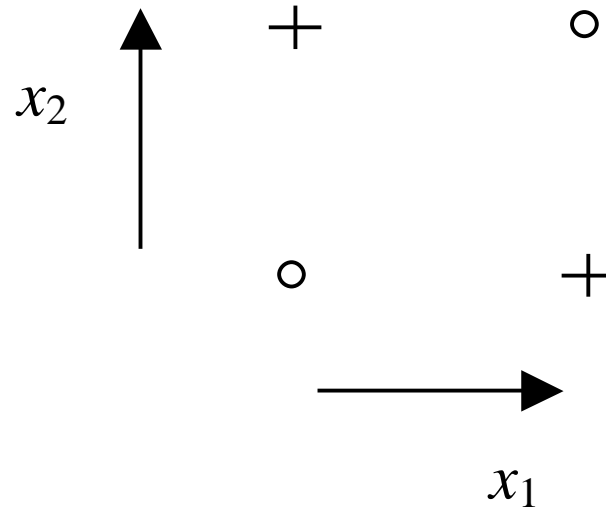

Μη γραμμικά διαχωρίσιμο πρόβλημα

- Πχ. XOR:

ο = κλάση 0

+ = κλάση 1

Εκπαίδευση Perceptron

- P Επαυξημένα Πρότυπα Εισόδου
 $\mathbf{x}(1), \mathbf{x}(2), \dots, \mathbf{x}(P)$
- Στόχοι (1 για κάθε πρότυπο εισόδου)
 $d(1), d(2), \dots, d(P)$
- Έξοδος (διαφορετική για κάθε πρότυπο)
 $y(1), y(2), \dots, y(P)$

Κανόνας Εκπαίδευσης Perceptron

Εισήγαγε τα πρότυπα με τη σειρά. Όταν τελειώσουν ξανάρχισε πάλι από την αρχή.

Εποχή = μια κυκλική επανάληψη όλων των προτύπων

Για κάθε πρότυπο k

$$y(k) = f(\mathbf{w}(k)^T \mathbf{x}(k))$$

$$\mathbf{w}(k+1) = \mathbf{w}(k) + \beta (d(k) - y(k)) \mathbf{x}(k)$$

- *Αν στόχος = έξοδος τότε δεν γίνεται καμία διόρθωση. Διόρθωση μόνο σε περίπτωση λάθους*

Τερματισμός αλγορίθμου

- Ο αλγόριθμος τερματίζεται όταν δεν γίνεται πλέον καμία διόρθωση σε κανένα πρότυπο. Αυτό σημαίνει ότι ΟΛΟΙ οι στόχοι είναι ίσοι με ΟΛΕΣ τις εξόδους

$$d(1) = y(1)$$

$$d(2) = y(2)$$

...

$$d(P) = y(P)$$

Η παράμετρος $\beta =$ βήμα εκπαίδευσης

β = βήμα εκπαίδευσης
= θετική (μικρή) σταθερά

Διόρθωση βαρών ανάλογη του β .

Μεγάλο $\beta \rightarrow$ κίνδυνος ταλάντωσης

Μικρό $\beta \rightarrow$ αργή σύγκλιση

Ιδιότητες κανόνα Perceptron

- Αν το πρόβλημα δεν είναι γραμμικά διαχωρίσιμο το Perceptron δεν συγκλίνει ποτέ!
- Θεώρημα:
Αν το πρόβλημα είναι γραμμικά διαχωρίσιμο τότε συγκλίνει σε πεπερασμένο (αλλά άγνωστο) αριθμό επαναλήψεων

Το δίκτυο ADALINE

- *Ομοιότητα με Perceptron:*
  1. Ένας μόνο νευρώνας McCulloch-Pitts
  2. Έπαρξη στόχων (εκπαίδευση με επίβλεψη)
- *Διαφορά με Perceptron:*
  1. Οι στόχοι συγκρίνονται με την διέγερση u και όχι με την έξοδο y
  2. Κριτήριο μέσο τετραγωνικό σφάλμα

Μέσο Τετραγωνικό Σφάλμα

Mean Square Error (MSE)

$$J_{MSE} = E\{(u - d)^2\}$$

E = Μέση τιμή

$$u = \mathbf{w}^T \mathbf{x}$$

d = στόχος

Πρακτικά:

$$J_{MSE} \sim 1/P \sum_k (u(k) - d(k))^2$$

Κανόνας ADALINE (Widrow-Hoff ή delta rule)

Για κάθε πρότυπο k

$$\mathbf{w}(k+1) = \mathbf{w}(k) + \beta(k) (d(k) - u(k)) \mathbf{x}(k)$$

- *Διόρθωση σε κάθε περίπτωση*
- Τερματισμός όταν $J < \text{κάποιο όριο}$
- Πρόβλημα ορισμού στόχων
  - Στο *Perceptron* στόχοι σαφείς (0/1 ή -1/1)
  - Στο *ADALINE* $-\infty < u < \infty$, $d = ?$ Συνήθως βάζουμε $d=1$ αν το πρότυπο ανήκει στην κλάση 1 ή $d = -1$ αν το πρότυπο ανήκει στην κλάση 0.

Παράδειγμα ADALINE (1)

Γραμμικά Διαχωρίσιμο

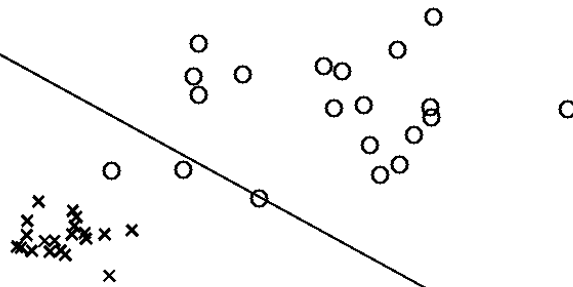
Το ADALINE διαχωρίζει τις κλάσεις με επιτυχία

Παράδειγμα ADALINE (2)

Γραμμικά Διαχωρίσιμο

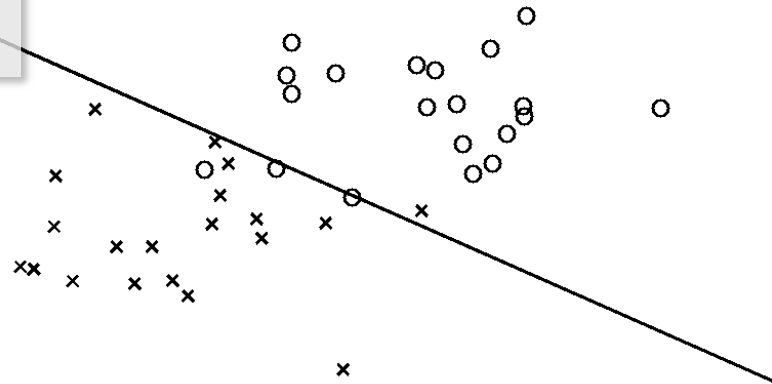
Το ADALINE δεν διαχωρίζει τις κλάσεις σωστά, αν και είναι γραμμικά διαχωρίσιμες!

Παράδειγμα ADALINE (3)

Μη Γραμμικά Διαχωρίσιμο

Το ADALINE κάνει καλή δουλειά, αν και είναι μη γραμμικά διαχωρίσιμες

Σύγκριση Perceptron - ADALINE

- Και οι δύο κανόνες είναι αυτοπροσαρμοστικοί.
- Πλεονέκτημα ADALINE: συγκλίνει ακόμη κι αν το πρόβλημα δεν είναι γραμμικά διαχωρίσιμο. Στην περίπτωση αυτή το Perceptron ταλαντεύεται επ' άπειρον.
- Μειονέκτημα ADALINE: δεν εγγυάται το διαχωρισμό των κλάσεων όταν το πρόβλημα είναι γραμμικά διαχωρίσιμο. Στον αλγόριθμο Perceptron τέτοιο πρόβλημα δεν υφίσταται.